

Byggnadsminnesförklaring av sommarstuga, kornlada, härbre, smedja och bastu på fastigheten Ubyn 1:2, Mattmars socken, Åre kommun, Jämtlands län

Frågan om byggnadsminnesförklaring av rubricerade byggnader väcktes 1982-12-13.

Byggnadsnämnden har godtagit den föreslagna byggnadsminnesförklaringen.

Fastighetens ägare har godtagit byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Länsmuseet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Ubyn 1:2 är en av de ursprungliga gårdarna i denna by och har tillhört samma släkt sedan mitten av 1600-talet. Den nuvarande gårdsbildningen uppvisar dock inga spår av denna tid, utan präglas av de nya ideal, som trängde fram kring 1800-talets mitt. De tre boningshusen bildar en för perioden typisk gårdsbildning, med mangårdsbyggnaden i centrum, flankerad av två flygelbyggnader; i väst en födorådsstuga och i öst en sommar- eller bryggstuga. Mangårdsbyggnaden från omkring 1870 är starkt ombyggd. Även födorådsstugan från samma tid har utsatts för förändringar.

Brygg- eller sommarstugan är en parstuga, uppförd 1875 med stomme i timmer. Norra delen är dock uppförd i bräder och kan vara en senare påbyggnad. Den timrade delen har ingen fasadbeklädnad, medan den norra delen är klädd med stående lockpanel. Taket är täckt med eternit och grunden är av natursten. Även interiören är mycket välbevarad med bl a bevarade takåsar, två skåpsängar och kalkputsade väggar i kök och kammare.

Runt den centrala husgruppen ligger övriga byggnader med en relativt fri placering. I nordöst ligger ladugård samt ved- och vagnsbod. Ladugården har väggar i skiffer upp till övervåningen, därefter timmer. Vagnsboden är uppförd i timmer men ombyggd med bräder 1935.

Sydöst om boningshusen ligger två förvaringshus, ett härbre och en kornlada. Härbret är uppfört i två våningar omkring år 1800. Byggnaden är uppförd i timmer, är försedd med gavelskulle och öppen svalc, vilar på liggande stockar och har eternittäckt åstak. Logen är enligt en inskription uppförd 1815 i timmer. Alla väggar, utom norra gavelväggen, är klädda med stående locklistpanel. Ingången med körbro ligger mot norr

men även i båda långväggarna finns ingångar till logens bottenvåning. Varken härbret eller logen är målade.

Söder om logen och härbret ligger smedjan och bastun, på betryggande avstånd från gårdens övriga hus. Smedjan är uppförd i timmer, har tak av eternit och är omålad. En större ingång finns i västra gaveln, en mindre i södra långväggen. Bastun är uppförd i timmer. Norra väggen är klädd med stående locklistpanel. Ingången ligger mot norr. Byggnaden har plåttak.

Strax sydväst om mangårdsbyggnaden ligger en källare.

Sammantaget utgör byggnaderna på Ubyn 1:2 en välbevarad gårdsbildning, som är typisk för 1800-talets andra hälft.

Sommarstugan, kornladan, härbret, smedjan och bastun bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn härtill synnerligen märklig.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen (1960:690, ändrad och omtryckt 1976:440) om byggnadsminnen de rubricerade byggnaderna på fastigheten Ubyn 1:2, Mattmars socken, Åre kommun, Jämtlands län, för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Skyddsföreskrifternas punkter 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 omfattar sommarstuga, kornlada, härbre, smedja och bastu. Byggnaderna har markerats med rött på den bifogade kartan. Övriga byggnader inom det på karta tillhörande dessa skyddsföreskrifter med rött markerade området omfattas av punkterna 3, 7, 8 och 9 i skyddsföreskrifterna.
2. Skyddsföreskrifterna berör byggnadernas exteriörer samt sommarstugans samtliga befintliga fasta interiörer såsom golv, dörrar, dörrfoder, fönster, fönsteromfattningar, taklister, panel, fast inredning o s v.
3. Byggnaderna får ej rivras eller flyttas.
4. Byggnaderna får ej till sitt yttre byggas om eller förändras på annat sätt.
5. Befintliga interiörer, som berörs av skyddsföreskrifterna enligt ovan, skall bevaras.
6. Underhållsåtgärder som rör exteriören såsom ommålning samt reparation av timmerfasader, träpanel, takbeläggning, skorsten, fönster, stensockel liksom underhåll av den äldre fasta inredningen som berörs av skyddsföreskrifter enligt ovan ska utföras på sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värde inte minskas. Innan underhållsåtgärder vidtages enligt ovan ska samråd ske med länsstyrelsen, som också lämnar råd och anvisningar i dessa frågor.

- ./.
7. Det på karta tillhörande dessa skyddsföreskrifter markerade området får inte bli föremål för väsentlig förändring. Eventuell nytillkommande bebyggelse måste utformas och placeras på ett sätt som inte förvanskar områdets kulturhistoriska värde. Såväl ändringar i befintlig bebyggelse som utformning och placering av eventuell ny bebyggelse skall ske i samråd med länsantikvarien.
 8. Om någon av fastighetens icke-byggnadsminnesförklarade byggnader skadas av brand eller annan våda, får de återuppbyggas såvida anpassning sker till den allmänna karaktären hos de kringliggande byggnaderna, samt till områdets kulturhistoriska värde. Sådana förändringar, som nämnts under denna punkt, skall utföras under länsstyrelsens kontroll.
 9. Området kring byggnadsminnet skall hållas i sådant skick att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

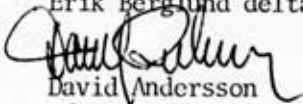
Om ändring av byggnadsminne i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig för att byggnaderna ska vara till nytta eller sådan ändring i övrigt kan anses påkallad av särskilda skäl, kan länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

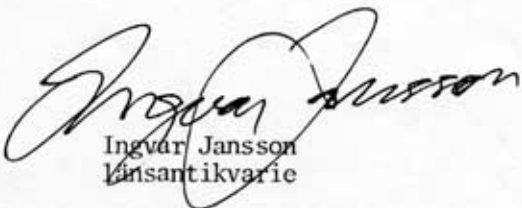
Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

./.

Besvär till kammarrätten i Sundsvall, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förste länsassessorn Erik Berglund deltagit.

David Andersson
tf länsråd

Ingvar Jansson
länsantikvarie

MATT

1:2

1:8

III

0

2:9

1:9

III

UBYN

▽

GRÄF

